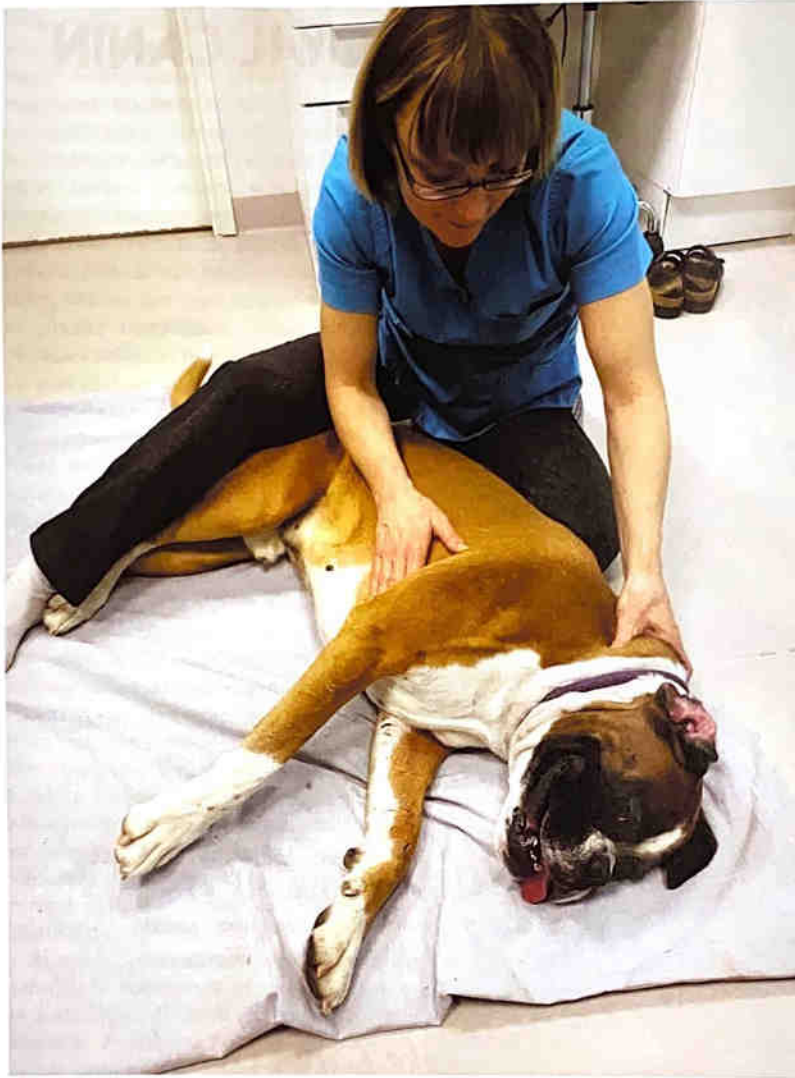

Koiran hyvinvointi

Tytti Kuusi on tullut tutuksi monenlaisten koirien kanssa. Hoidettavana bokseri.
Kuva: Merja Salmi.

Kuka: Tytti Kuusi

Koiran Hyvinvointikeskus toimii Järvenpäässä. Yrityksen perustajalla Tytti Kuusella on monipuolinen alan koulutus ja työkokemus. Hän on muun muassa valmistunut koiraterapeutiksi vuonna 2000, suorittanut klinikka-eläinhoitajan teoriaopintoja ja koirahierojan ammattitutkinnon vuonna 2012 ja yrittäjän ammattitutkinnon vuonna 2014.

Yritys tarjoaa perushoitojen lisäksi myös eläinlääkärin, koiratrimmaajan ja eläinten kouluttajan palveluita sekä tekee yhteistyötä usean eläinklinikan, ortopedin, eläinfyysioterapeutin ja osteopaatin kanssa. Yritys järjestää myös erilaisia kursseja käyttäytymisestä ja hyvinvoinnista.

Vesiterapia on tehokasta.
Arkistokuva: Koirien hyvinvointikeskus.

Säännöllinen hoito alkaa olla arkea

Tytti Kuusi on nähnyt alan suuren muutoksen koirien huolenpidossa.

Teksti: Birgit Halkio

Tytti Kuusi on työskennellyt koirien parissa parikymmentä vuotta, missä ajassa koirista huolehtiminen on muuttunut perinpohjin. Kuusi aloitti ongelmakoirien koulutuksella, mutta ryhtyi varsin pian hieromaan koiria – mikä työ vei sitten mennessään. Hän käy edelleen paljon erilaisilla kursseilla

ja koulutuksissa sekä toimii itsekin kouluttajana.

– Kaikki työpaikat, työtehtävät, koulutukset ja kurssit ovat olleet hyödyksi. Yksittäiseltä lyhytkurssiltakin saa aina lisää työkaluja.

Koirien hoitaminen on lisääntynyt ja monipuolistunut viime vuosina isoin harppauksin. Merkittävää on eläinlääkärin myönteisyys esimerkiksi hieronnan

hyötyä kohtaan. Iso asia alan arvostuksen kohenemisessä oli koiranhierojan ammattitutkinnon luominen vuosina 2011 ja 2012, missä työssä Kuusi oli mukana.

Koiran vieminen hoidettavaksi alkoi jonkin selvän yksittäisen vaivan vuoksi, sitten aktivoituivat vetokoirien omistajat ja seuraavaksi toko- sekä agilityharrastajat. PK-harrastajat, kuten myös metsästyskoirien omistajat, ovat olleet

hieman jälkijunassa, mutta pitävät nyttemmin jo hyvin aktiivisesti huolta koiriensä kunnosta.

– Mitä korkeammalla tasolla ja mitä enemmän kilpaillaan, sitä huolellisemmin myös huolehditaan koiran fyysisestä kunnosta. Olen myös huomannut, että aivan huiput noudattavat annettuja ohjeita erittäin tarkasti, Kuusi kertoo.

Kivun tulkinta vaikeaa

Ylipäätään jo jonkin lajin harrastaminen on Tytti Kuusen mukaan syy vähintään hierontuttaa koiraa säännöllisesti, mutta olennaista on myös oppia tulkitsemaan kivun merkkejä.

– Aktiivinen harrastaminen rasittaa koiraa, joten koiran kuntoa kannattaa seurata huolella, ettei tule tehneeksi liikkeitä kipeän koiran kanssa. Voi koitua pitkäaikainen ongelma, jos kipuillevaa koiraa vaaditaan tekemään asioita.

Kuusi vinkkaa seuraamaan tarkasti koiran motivaatiota. Mikäli siinä tulee muutoksia, koira vaikka kieltäytyy hypäämästä, on hyvä selvittää, voisiko syyinä olla jonkin paikan kipeytyminen sen sijaan, että yritetään treeniä lisäämällä tai muuttamalla parantaa motivaatiota.

– Koiralle jää aina muistikuva kivusta, mikä voi jäädä haittamaan suorituksia pysyvästikin.

Tiedetään myös, että hyväkuntoisen koiran traumariski pienenee, eli pienet vahingot, kuten liukastumiset, eivät pääse aiheuttamaan isoja ja pitkäkestoisia ongelmia.

Alan yrittäjien voidaan aina ajatella tavoittelevan suuria asiakasmääriä, mutta Kuusi toivoo, että koiranomistajat ennakkoisivat arkea koiransa kanssa ja satsaisivat säännölliseen huoltoon. Jo pentu kannattaa käyttää vähintään näytillä.

– Kokemus on näyttänyt monta kertaa, että esimerkiksi tasaisin väliajoin tapahtuva huolto on edullinen tapa hoitaa koiraa koko sen eliniän. Ammattitaitoinen ja kokenut hieroja, osteopaatti tai fysioterapeutti kyllä huomaa, jos koiralla on jotain isompaa ongelmaa ja ohjaa omistajan viemään koiransa vaikkapa eläinlääkärin pakeille.

Suositus on, että aktiivisesti harrastavat koirat käytetään perushuollossa noin kerran kuukaudessa kisakaudella ja lepokaudellakin muutaman kerran.

– Jumeja tulee aina, ja jokaisella koiralla on jotain ongelmaa. Näistä keskustellaan käynnin yhteydessä ja mietitään

sopivaa jatkoa.

Yksi yleinen mielipide, jonka Kuusi haluaa kumota, on se, että vanhalla koiralla erilaiset vaivat, kuten jäykkyys, kankeus ja haluttomuus, ovat tyyppillisiä.

– Koiran ikä ei ole olennaista, vaan oireisiin löytyy useimmiten jokin selvä syy.

Huomaa muutos käytöksessä

Aktiivisen harrastuskoiran antamia merkkejä ongelmista ovat muun muassa haluttomuus tehdä jotain tehtävää, peitsaaminen, arjen käyttösmuutokset tai muutokset venyttelytavoissa.

– Oikeastaan aina, kun koira alkaa toimia toisin kuin aiemmin, hälytyskellojen on hyvä pirahtaa. Koira esimerkiksi lakkaa hypäämästä autoon, alkaa rapsuttaa itseään, laukkaa ravin sijaan tai on levoton kotioloissa, Tytti Kuusi sanoo.

Helppoa ongelmien tunnistaminen ei aina ole, sillä koiralla on tapa olla näytämättä kipua ja olla välittämättä kivusta. Koiran tyyppillisen käyttäytymistavan vuoksi ongelmat voivatkin huomauttamatta pahentua. Esimerkiksi koira vain muuttaa tapaansa liikkua, jos yksi tassu kipeytyy. Tämä voi aiheuttaa kipua toiseen paikkaan, ja jälleen koira muuttaa liikkumistapaansa.

– Korkeaviettiset koirat ovat oma ryhmänsä, jonka mahdollinen kipuilu on usein mahdollista nähdä treeneissä tai kisoissa. Tällaisia koiria pitää seurata huolella kotioloissa sekä lepöpäivinä ja lepojakoilla, jotka ovat tietysti tärkeitä kaikille harrastuskoirille.

Tarkkana ammattitaidosta

Tytti Kuusi korostaa koiran kokonaisvaltaista huolenpitoa. Hoitokäynnin aikana käydään paljon keskustelua omistajan kanssa koiran tavallisesta arjesta, miten koira syö, juo, liikkuu ja lepää.

– Erityisesti ensimmäisellä kerralla teen paljon havainnointia, tarkistan koiran ryhdin ja lihastasapainon, ja käyn koiran tarkasti käsin läpi.

Hoitomenetelmiä on lukematon määrä, mutta perushoitona on hierontaa. Siinä tulee esille koiran kunto ja mahdolliset kipuilut, joiden perusteella suunnitellaan jatkoa. Alan kouluttaja on huomannut, että hierojaksi haluavalla pitää olla taitavat kädet. On osattava ja opittava tunnistamaan asioita hieroessa. Tarvitaan myös jatkuvaa itsensä kehittämistä, jolloin työkaluja kerrytetään tasaiseen tahtiin opettelemalla lisää

koiranhuoltoa varten. On tärkeä, että asiakas voi luottaa olevansa ammattitaitoisissa käsissä.

– Olen erittäin tyytyväinen alan lisääntyneeseen koulutukseen, mutta vielä on paljon työtä. Alan ammattitaidon kohentuminen on avain yhteistyön lisääntymiseen muiden eläinten parissa työskentelevien kanssa.

Todellisten ongelmien ja oireiden syiden löytämiseksi Kuusi suhtautuu pienellä varauksella omatoimihierojiin. Ilman koulutusta selvä vaiva voi jäädä huomaamatta tai aiheutetaan lisää vahinkoa hieromalla vaikka tulehtunutta kohtaa. Kuusi voi vain toivoa, että koiranomistajat oppisivat yhä enemmän vaatimaan vastinetta rahoilleen eli varmistaisivat vaikka koirahierojan ammattitaidon ja kokemuksen.

– Toki toivon asennemuutosta siihenkin, että meidän alan yrittäjien työtä arvostettaisiin siksikin, että toimimme kaikkien lakien ja sääntöjen alaisina, makamme verot ja maksut tekemästämme työstä.

Yhtenä hyvänä mittarina arvioida saattua hoitoa on koirassa näkyvä muutos ja koirasta saatu palaute. Ammattitaitoinen yrittäjä tai työnteekijä osaa käsitellä koiraa niin, että koira siitä myös hyötyy viimeistään kahden kolmen käyntikerän jälkeen.

– Kyllä koira näyttää, missä on kipua tai mistä se pitää. Silloin, jos koira vain makaa rentona koko hoidon ajan kerta toisensa perään ilman minkäänlaista reaktiota, voi alkaa miettiä, pitäisikö koira käyttää toisessa paikassa, Kuusi tuumaa.

Paljon vapaana liikkumista

Kun Tytti Kuusi mietti koiran hyvinvoinnin kulmakiviä, hänellä on pari toivoimusta kaikille koiranomistajille: ylipainon välttäminen, vapaa liikkuminen ja rodunomainen toiminta.

– Jos koirat saisivat liikkua nykyistä paljon enemmän vapaana, varmasti puolet ongelmista olisi jo voitettu. Hihnassa kulkeminen ei vastaa koiran luontaista liikkumisen tarvetta, ja sitä paitsi, suurin osa rodusta ei ole luotu sohvakoiriksi.

Kuusi toivookin, että koiranomistajat rakentavat arkensa koiransa mukaan. Miettivät, mikä on koirarodun historia ja mitä sen kanssa olisi hyvä tehdä.

– Harrastaminen on hyväksi, ja mitä enemmän koira pääsee rodunomaiseen toimintaan, sen parempi.

Lähes 300 vastausta lihashuoltokyselyyn

Birgit Halkio

Koirista pidetään hyvää huolta Palveluskoirat-lehden tekemän verkkokyselyn perusteella. Käytätkö koiriasi lihashuollossa -kyselyyn liiton Facebook-sivulla vastasi 276 koiranomistajaa. Sanallisia kommentteja antoi 150 vastaajaa, joista käytännössä kaikki sanoivat hieronnasta ja muista hoidoista olevan hyötyä.

Koiria käytetään paljon ja säännöllisesti hierojalla, osteopaatilla ja fysioterapeutilla, mutta myös akupunktiosta, vesiterapiasta, valohoidosta ja muista hoitomenetelmistä kerrotaan. Yhden vastaajan perustelut sopivat useimpien hyödyistä kertoneiden mielipiteisiin: "Muuttunut aivan eri koiraksi. Kiristävät lihakset silminnähten rentoutuvat ja liike muuttuu puhtaammaksi ja joustavammaksi. Vauhtia tulee myös lisää."

Liikkeet paranevat, vaivat vähenevät
Kyllä-vastaajista isoin osa kertoo koiransa liikkeiden parantumisesta eri tavoin. "Apua hoidoista on esimerkiksi hyppyissä, jotka kulkevat niin kuin pitäisi eivätkä esimerkiksi vinoon." Toinen vastaaja kertoo, että "mieleenpainuvun juttu on ollut luoksetulon korjautuminen".

Erilaiset vaivat ja sairaudet ovat toinen yleinen syy käyttää koiraa erilaisissa hoi-

doissa säännöllisesti. "Koira alkaa peitsata, kun selkä jumiuuu. Hieronnalla jumit saadaan kohtuullisen helposti auki ja liike vapautuu normaaliaksi." "Välilevynpulistuman hoidossa osteopaatti on ollut aivan erinomainen hoitomuoto." "Yksi kerta osteopaatilla ratkaisi epämääräiset ontumiset. Koiran koko liikkumistyyli muuttui kertaheitolla."

Spondyloosin mainitsee kymmenkunta vastaajaa, joista yksi kertoo hyödyistä, että "hieronta ja sähköhoito ovat olleet merkittävä toimintakyvyn ylläpitäjä lääkehoidon rinnalla", ja toinen, että "hyvällä lihaskunnolla ja huollolla toistaiseksi oireeton".

Auttaa kovassa treenissä

Moni vastaaja kertoo yhtenä syynä säännöllisen huoltoon olevan fyysisesti vaativat tai vauhdikkaat lajit, varsinkin yhdistettynä kylmään säähän. "Lajina pelastushaku, jossa vaaditaan sekä pitkäkestoista kuntoa että kehonhallintaa.

Vaikka treeneissä lämmitellään ja jäähdytellään huolellisesti, isokokoinen koira saa lihasjumeja." "Kovan treenaamisen aiheuttamat lihaskireydet pysyneet ai-soissa, vältetty pahemmilta lihaskaurioilta." "Koira palautuu raskaista treeneistä paremmin. Liikeradat pysyvät puhtaina. Koira on energinen eikä hyydy."

Hyötyä perustellaan myös lääkäriissä-

käyntien, kuvaamisen ja kipulääkityksen vähentymisellä. "Pitkälliset selkäjumit aukesivat osteopaatilla."

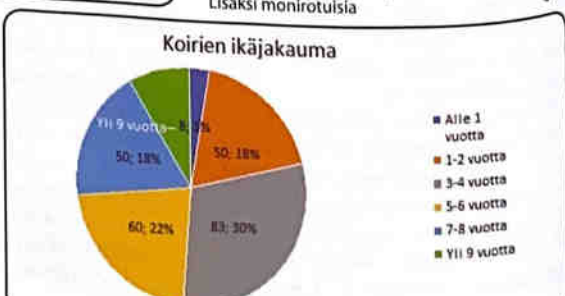
Ennaltaehkäisy on niin ikään tärkeä syy viedä koira säännöllisesti johonkin hoitoon. Aika moni sanoo, että "kaikkea ei itse huomaa". Yksi vastaaja perustelee sanomalla, että "lihakset kehittyvät oikein, kun kaikki toimii, kuten pitäisi".

Tyytyväisiä ovat myös ne vastaajat, jotka kertovat, että "kisakoira ei voi syödä lääkkeitä, joten akupunktio pehmittää lihakset mukavasti", "hakukoiran fysiikasta huolehtiminen on erittäin tärkeää. Koira on hyötynyt todella paljon hoidoista", "ei ole sairaslomia harrastuksesta tarvittu"

Harrastajat arvostavat ammattilaisen antamia arvioita koiran kunnosta sekä kotihoito-ohjeita: "Epäkäslihasten jumiumiseen saatu neuvo talutusvaljaiden vaihdosta auttoi, ja etuosan jumeja ei ole ollut enää ollenkaan."

Myönteistä palautetta tulee myös siitä, kun koiran huomataan olevan rennompina, syövän ja juovankan paremmin hoitojen jälkeen: "Koira selvästi nauttii, kun jumissa olevia lihaksia hierotaan auki" ja "aina käynnin jälkeen se venyytelee taas paremmin".

Eriyisen hyvillä mielin on vastaaja, jonka "vanha koira on saanut lisää laadukasta elinaikaa".

ROTUJAKAUMA

Rotu	Määrä
Rotu	54
Belgianpaimenkoira	35
Saksanpaimenkoira	26
Rottweiler	13
Hovawart	12
Bordercollie	10
Dobermanni	10
Hollanninpaimenkoira	10
Labradorinnoutaja	9
Australianpaimenkoira	9
Bokseri	8
Suursnautseri	7
Collie	7
Muut:	34
Lisäksi monirotuaisia	5

(1-5 vastausta/rotu).

PALVELUSKOIRAT

KOIRAHARRASTAJAN ERIKOISLEHTI • 3/2017

IPO FH MM
-matkakertomus

Koiran huolto
kannattaa

Koetilastoja
vuodelta 2016

LIITE!

Tartu harrastukseen – Palveluskoiraliiton toiminta ja lajiesittely

Suomen Palveluskoiraliitto ry www.palveluskoiraliitto.fi • www.virkku.net